

Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas sēdes (SIPKK)

PROTOKOLS Nr.2

Rīgā

2017.gada 21.aprīlī
plkst.13.00

Labklājības ministrijā, 301.kabinets (2.korpuss), Skolas ielā 28

Sēdē piedalās:

Ingus Alliks, komitejas vadītājs, Labklājības ministrijas Valsts sekretārs

Elīna Celmiņa, komitejas vadītāja vietniece, Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas politikas departamenta direktore

Komitejas locekļi:

Liene Ābola, Centrālās statistikas pārvaldes Ienākumu un dzīves apstākļu statistikas daļas vecākā referente aizvieto **Viktoru Veretjanovu**, Centrālās statistikas pārvaldes Sociālās statistikas departamenta Ienākumu un dzīves apstākļu statistikas daļas vadītāju

Elīna Ālere-Fogele, biedrības „EAPN-Latvia” valdes locekle

Jānis Felsbergs, biedrības „Latvijas Pensionāru federācija” Pensiju komisijas vadītājs

Ligita Kadžule, biedrības „Latvijas Lauku sieviešu apvienība” pārstāve, Salas novada pašvaldības projektu vadītāja

Pēteris Leiškalns, Latvijas Darba devēju konfederācijas Sociālās drošības un veselības aizsardzības eksperts

Irēna Liepiņa, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētāja vietniece, aizvieto **Egīlu Baldzēnu**, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētāju

Ilze Melgalve, Ārlietu ministrijas ES Koordinācijas un politiku departamenta, COREPER I sagatavošanas nodaļas trešā sekretāre

Ēriks Miķītis, Veselības ministrijas Veselības aprūpes departamenta direktors

Linda Naudiša, Kultūras ministrijas Sabiedrības integrācijas departamenta Sabiedrības integrācijas un pilsoniskās sabiedrības attīstības nodaļas vecākā referente

Ludis Neiders, Ekonomikas ministrijas Tautsaimniecības strukturpolitikas departamenta Ekonomiskās politikas koordinācijas nodaļas vadītāja vietnieks

Iveta Neimane, biedrības „Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija „Sustento”” valdes locekle

Vineta Pavlovska, Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Koordinācijas un kontroles pārvaldes Dienestu koordinācijas biroja galvenā inspektore

Agate Rublovska, biedrības „Resursu centrs sievietēm „MARTA”” politikas koordinatore

Sandra Segliņa, Tieslietu ministrijas Stratēģijas departamenta vecākā referente
Ize Slokenberga, Zemkopības ministrijas Starptautisko lietu un stratēģijas analīzes departamenta Stratēģijas analīzes nodaļas vadītāja vietniece
Dace Strautkalne, Zemgales plānošanas reģiona Sociālo jautājumu speciāliste
Laine Zālīte, Vidzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu eksperte
Ziemele-Adricka Dana, Satiksmes ministrijas Autosatiksmes departamenta Autotransporta nodaļas vecākā referente
Oskars Zuģickis, Latgales plānošanas reģiona sabiedrisko attiecību speciālists

Citi:

Kristīne Bāra, Finanšu ministrijas Nodokļu analīzes departamenta direktore
Ieva Kodoliņa-Miglāne, Finanšu ministrijas Nodokļu analīzes departamenta Nodokļu politikas stratēģijas nodaļas vadītāja
Alise Krūmiņa, Veselības ministrijas Resursu vadības departamenta Projektu vadības nodaļas vadītāja
Patricija Ozoliņa, Ekonomikas ministrijas Mājokļu politikas departamenta vecākā referente
Rita Strode, Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta projekta “Iekļaujoša darba tirgus un nabadzības risku pētījumi un monitorings” vadītāja
Inese Štromberga, Zemkopības ministrijas Lauku attīstības atbalsta departamenta Valsts atbalsta plānošanas nodaļas vecākā referente
Dzintra Žilde, biedrības „Latvijas Pensionāru federācija” priekšsēdētāja vietniece

Sēdē nepiedalās:

Gaida Bēce, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Koordinācijas departamenta Starptautiskās sadarbības un Eiropas Savienības koordinācijas nodaļas vecākā eksperte
Maruta Bubene, Rīgas domes Labklājības departamenta Rīgas patversmes vecākā sociālā darbiniece
Inga Kalniņa, Kurzemes plānošanas reģiona administrācijas Sociālo pakalpojumu attīstības eksperte, projektu vadītāja
Dzintra Mergupe-Kutraite, Izglītības un zinātnes ministrijas Izglītības departamenta vecākā referente
Annija Novikova, Satiksmes ministrijas Autosatiksmes departamenta direktora vietniece, Autotransporta nodaļas vadītāja
Ize Rudzīte, Latvijas Pašvaldību savienības padomniece veselības un sociālajos jautājumos
Vaira Vucāne, Nodibinājuma „Latvijas Bērnu fonds” viceprezidente

Zane Zaļaiskalne, Ekonomikas ministrijas Būvniecības un mājokļu politikas departamenta Mājokļu politikas nodaļas vecākā

Sēdi protokolē:

Jekaterina Kalēja, Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas politikas departamenta vecākā eksperte

Darba kārtība:

1. Komitejas sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.
2. Aktuālā informācija par Nodokļu politikas pamatnostādņem 2017.-2020.gadam.
3. Aktuālā informācija par veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām.
4. Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai (projekts).
5. Aktuālā informācija par ESF projekta aktivitātēm¹:
 - Ikgadējs nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējums;
 - Jaunas metodoloģijas izstrāde iztikas minimuma patēriņa preču un pakalpojumu groza noteikšanai un tās aprobācija (izmēģinājumsprojekti);
 - Zinātnisks pētījums par sociālās atstumtības riskam pakļauto bezdarbnieku iespējām iekļauties darba tirgū.

Sēdes norise:

1.

Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.

(Inguss Alliks)

I.Alliks atklāj sēdi. Vērš uzmanību, ka darba kārtība izskatāmie jautājumi ir nozīmīgi un tiek aktīvi skatīti dažādos forumos. Tiek apstiprināta darba kārtība.

2.

Aktuālā informācija par Nodokļu politikas pamatnostādņem 2017.-2020.gadam.
(Kristīne Bāra)

Diskusijā piedalās: Kristīne Bāra, Ingus Alliks, Jānis Felsbergs, Pēteris Leiškalns, Irēna Liepiņa, Iveta Neimane.

I.Alliks sniedz ievada informāciju par izskatāmo jautājumu. Informē, ka jautājuma izskatīšanas laiks valdībā ir 2017.gada 29.aprīlis. Aicina Finanšu ministrijas pārstāvjus sniegt prezentāciju par aktuālo informāciju saistībā ar Nodokļu politikas pamatnostādņem 2017.-2020.gadam.

K.Bāra sniedz prezentāciju Nodokļu politikas pamatnostādņem 2017.-2020.gadam.

I.Alliks jautā klātesošajiem, vai ir kādi jautājumi.

¹ Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.1.specifiskā atbalsta mērķa "Paaugstināt sociālo dienestu darba efektivitāti un darbinieku profesionalitāti darbam ar riska situācijā esošām personām" 9.2.1.2.pasākums "Iekļaujoša darba tirgus un nabadzības risku pētījumi un monitorings"

I. Neimane jautā par pensiju neapliekamās daļas pieaugumu, vai tas attiecas arī uz invaliditātes pensiju vai skar tikai vecuma pensijas.

K. Bāra atbild, ka pieaugumā tika ņemtas vērā visas pensijas.

J. Felsbergs vērš uzmanību, ka pensiju neapliekamais minimums 235 eiro jeb 165 lati tika noteikts 2006.gadā, ka inflācija ir 50% pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, un līdz ar to pensijas neapliekamajam minimumam šobrīd vajadzēja būt 253 eiro, lai netiktu iekasēti nodokļi no pensijām, kas ir zemākas par 2006.gadā likumā noteikto likmi. Vērš uzmanību, ka ar nodokli tiek apliktas pensijas ar mazāku pirktspēju, nekā tas bija 2006.gadā. Lūdz skaidrot, kāpēc piedāvātajās nodokļu pamatnostādņēs tiek saglabāta pieeja ar nodokļu iekasēšanu no pensijām, kas ir mazākas par 2006.gadā ar likumu noteikto līmeni.

K. Bāra atbild, ka pamatnostādņu priekšlikuma ietvaros ir noteikta virzība uz 250 eiro neapliekamo minimumu pensijām nākamajā gadā.

J. Felsbergs vērš uzmanību uz realizētas valsts politikas saistību ar nabadzību.

K. Bāra atbild, ka ir sapratusi *J. Felsberga* argumentu, ka pensijas neapliekamajam minimuma jābūt stipri lielākam. Vērš uzmanību, ka līdz ar pensijas jautājumiem ir jārisina bez apgādības palikušo personu labklājības celšanu, ka arī norāda uz valsts fiskālo iespēju robežām, kuru ietvaros realizēta pieeja, kas dod iespējas iegūt visām grupām – ģimenēm ar bērniem, pensionāriem, strādājošiem. Tā pensionāri iegūst no ĪN likmes samazināšanas, septiņi miljoni eiro ir paredzēta mazo pensiju jautājuma risināšanai.

Notiek diskusija par iedzīvotāju ienākuma un pensijas neapliekama minimuma vēsturiskajiem un politiskajiem nosacījumiem.

J. Felsbergs jautā par dividenžu aplikšanu ar ienākumu nodokli un neaplikšanu ar sociālo nodokli, pieminot publiskajā telpā izskanējušo informāciju, ka no dividendēm tiek maksātas aplokšņu algas. Jautā, kāpēc cilvēks saņem dividenžu algu un viņam nav jāmaksā neviens sociāls nodoklis.

K. Bāra skaidro, dividenžu nodokļa būtību, norādot uz to, ka tas ir atgriezeniskā saikne veiktajam ieguldījumam. Jebkurai personai, kas strādā algotu darbu un iegulda kapitālu, ar IIN un sociālo nodokli tiek aplikts saņemtais atalgojums. Šī persona investē ekonomikā un uzņēmuma attīstībā, šīs investīcijas nav darba attiecības.

Notiek diskusija par dividenžu būtību un nozīmi, aplikšanu ar nodokli, Latvijas kontekstu, neapliekamo minimumu noteikšanu un apmēriem.

P. Leiškalsns jautā, kā tiek plānots izmantot septiņus miljonus eiro mazo pensiju jautājumam, ņemot vērā ka 206 000 pensionāru vispār nesaņem tik lielu pensiju, lai kvalificētos iedzīvotāju ienākumu nodokļa maksājumam.

K. Bāra atbild, ka tā ir iezīmēta summa, par ko zinās atbildēt Labklājības ministrija.

I. Alliks skaidro divas iespējamās iniciatīvas, par kurām tiks lemts. Saeimas Sociālo lietu komisijas darba grupā izstrādātais likumprojekts tika nosūtīts viedokļa sniegšanai Finanšu ministrijai un Labklājības ministrijai. Tas attiecas uz piemaksu palielināšanas iespējām personām, kuras ir pensionējušas līdz 1996.gadam ar finansēšanu no valsts pamatbudžeta līdzekļiem. Atzīmē, ka diferencētā indeksāciju paredzēta no sociālās apdrošināšanas budžeta. Otrā iniciatīva attiecas uz Labklājības ministrijas kopā ar partneriem izstrādāto plānu saistībā ar koncepciju par minimālā ienākuma līmeņa ieviešanu, kurā viens no pasākumiem ir minimālās pensijas

palielināšana. *I.Alliks* informē, ka būs vēl diskusijas par to, vai un kā paredzētais tiks realizēts, pašlaik ir piedāvāts esošais mehānisms ar lielāku pamatsummu – 94 eiro, ievērojot personas darba stāžu, arī esošais sociālā nodrošinājuma pabalsts 64 eiro pacelts uz 94 eiro. Atsaucas uz P.Leiškalna un citu pušu viedokli par personas liela darba stāža ņemšanu vērā pārskatot pensiju apmēru, konkrēti to, kāds stāža solis tiek ņemts vērā. Norāda, ka Labklājības ministrija šo viedokli tur redzeslokā, un paredzamas diskusijas lēmumu pieņemēju līmenī par šo aspektu, ka arī izšķiršanos, kurai alternatīvai tiks piešķirti septiņi miljoni. Norāda, ka jautājums ar minimālajām pensijām noteikti ir jārisina, īpaši ja skata Latvijas minimālās pensijas salīdzinājumā ar citu Eiropas Savienības dalībvalstu līmeņiem, kas atbilstoši ietekmē publiskās finanses. Atzīmē, ka abas minētas iniciatīvas ir projekti.

I.Liepiņa jautā par Labklājības ministrijas viedokli attiecībā uz veselības jomas finansējumu, kur var rast līdzekļus it īpaši atalgojumam.

I.Alliks skaidro, ja bija domāta sociālās apdrošināšanas esošas likmes novirzīšana veselības jomas kādu jautājumu risināšanai, tad Labklājības ministrijas viedoklis attiecībā uz to ir konsekventi negatīvs. Sarunas var atvērt, ja sociālās apdrošināšanas likme tiek palielināta. Ja to grib darīt esošas sociālās apdrošināšanas likmes ietvaros, tad jālemj kurš no sociālās drošības pakalpojumiem ir likvidējams, sašaurināms vai cieš pensiju sistēmas stabilitāte.

Notiek saruna par nodokļu pamatnostādņu pieejamību komentāriem.

I.Neimane jautā *I.Allikam*, vai saistībā ar Plāna minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai paredzēto aktivitāti celt valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu tiks veikta indeksācija arī attiecībā uz cilvēkiem ar invaliditāti, kam nav darba stāža.

I.Alliks atbild apstiprinoši. Skaidro turpmākas Finanšu ministrijas izstrādāto nodokļu pamatnostādņu virzīšanas procesu, iespēju sniegt komentārus līdz nākamās nedēļas pirmdienai.

3.

Aktuālā informācija par veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām. (Ēriks Miķītis)

Diskusijā piedalās: Ēriks Miķītis, Ingus Alliks, Dace Strautkalne, Iveta Neimane, Jānis Felsbergs, Dzintra Žilde, Pēteris Leiškalns, Irēna Liepiņa, Laine Zālīte, Alise Krūmiņa

I.Alliks informē, ka tiks skatīts jautājums, kas jau bija paredzēts uz iepriekšējo SIPKK sanāksmi, taču tika panākta vienošanās ar Veselības ministriju, ka otrajā ceturksnī, var būt pieejamā precīzākā informācija par veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām.

Ē.Miķītis sniedz prezentāciju par aktuālo informāciju par veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām.

D.Strautkalne jautā, kāds ir Nacionālā veselības dienesta sadalījums pa reģioniem, vai reģionāls dalījums sakrīt ar plānošanas reģionu teritoriālo sadalījumu, jo būtu interese saprast vai dati sakrīt ar novadu teritoriju un vai tos varētu izmantot. Jautā, vai Veselības ministrija ir redzējusi datus ne tikai par trūcīgajām ģimenēm, jo šis ģimenes ir tikai daļa no tiem, kas ir pakļauti nabadzības riskam un sociālajai atstumtībai, bet

arī par citām riska grupām. Jautā, vai ir analizēts, cik pieejami ir pakalpojumi, piemēram, bērniem ar invaliditāti, jo plānošanas reģionā vajadzību individuālās izvērtēšanas procesā bērniem ar funkcionāliem traucējumiem parādās daudzi aspekti, kuras skar tieši veselības aprūpes pakalpojumu (fizioterapeits, ergoterapeits) nepieejamību attālākos reģionos, lauku teritorijās. Jautā, kādi ir Veselības ministrijas plāni uz šo jautājumu, plānojot veselības aprūpes tīklu, jo sociālās rehabilitācijas plānos lielāka tiesa pasākumu ir saistīti ar veselības aprūpi, nevis ar sociālo rehabilitāciju. *D.Strautkalne* sniedz piemēru par veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas sarežģījumiem bērniem ar invaliditāti, raksturojot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību starpnovadu perspektīvā. *D.Strautkalne* jautā arī par prezentācijā sniegtajiem datiem attiecībā uz kompensējamajiem medikamentiem, vai tie iekļauj arī kompensējamās medicīnas līdzekļus. Jo ir zināms, ka ar kompensējamajiem līdzekļiem, tiek kompensēta nevis visa cena, bet tikai references cena, un personai ir jāpiemaksā, kas kvalitatīvāko lietu un medikamentu gadījumā nozīmē lielākas piemaksas, vai šis jautājums tika skatīts.

Ē.Miķītis atbild uz pirmo jautājumu, ka prezentācijā norādītas teritorijas ir tradicionālas tā saucamas slimokasu teritorijas, un atsevišķas teritorijas nesakrīt ar plānošanas reģioniem. Pētījumi par citām risku grupām nav veikti, jo dati ir no veselības aprūpes pakalpojumu apmaksas sistēmas, un dati ir tie, kas ir ievadīti. Atsevišķs pētījums par pieejamību visdrīzāk nav, bet šo informāciju vajadzētu precizēt. Nacionālais veselības dienests attiecībā uz pieejamību, lai kompensētu iztrūkumu, katru gadu izvērtē pakalpojumu nodrošinājumu pa atsevišķām teritorijām. Tam teritorijām, kurās pakalpojumu nodrošinājuma apjoms ir zemāks par 60% no vidēja nodrošinājuma valstī, tiek paredzēti līdzekļi šī konkrētā pakalpojuma attīstībai jau esošajās iestādē vai veidojot atbilstošo pakalpojuma sniegšanas vietu. Rehabilitācijas pakalpojumu pieejamība un nodrošinājums varētu būt labāks, taču nokļūšana līdz rehabilitācijas vietai nav medicīniskas dabas jautājums. Prezentācijas datus iekļauti gan kompensējamie medikamenti, gan ierīces; valstī tiek apmaksāts lētākais konkrētajā grupā. Kaut finansējums kompensējamajiem medikamentiem un ierīcēm pieaug, tas nepadz to apjomu, lai nodrošinātu visiem iedzīvotājiem, kam ir nepieciešama.

L.Zālīte komentē par trūcīgas personas ienākuma līmeni, kas ietekmē statistiku, jo tas vairākus gadus nav paaugstināts.

I.Liepiņa, atsaucoties uz iepriekšējo SIPKK sēdi, kurā minēts, ka trūcīgas personas varētu ļaunprātīgi izmantot veselības aprūpes pakalpojumus, atzīmē, ka prezentēta statistika to neaplicina, jo šo personu skaits samazinās.

I.Alliks komentē, ka Labklājības ministrija aicina, plānojot, paredzēt, ka nauda tiek tām personām, kas pēc esošās sistēmas ir atzītas par trūcīgām. Sniedz informāciju, ka veselības aprūpes pieejamība ir problēma ienākumu nepietiekamības dēļ. Tāpēc, meklējot risinājumu, par kuru var vienoties, Veselības ministrija tiek aicināta sarunai attiecībā uz minimāla ienākumu līmeņu pārskatīšanu, jo tas saistās ar atbilstošo izdevumu pieaugumu arī Veselības ministrijai.

E.Celmiņa jautā, vai laika gaitā Nacionālais veselības dienests neplāno lietot tās pašas administratīvi teritoriālā iedalījuma robežas, lai statistika būtu salīdzināma, lietojama, jo citādi var nonākt pie nekorektas interpretācijas dažos gadījumos, vai trūkstošas statistikas citos gadījumos. *E.Celmiņa* izsaka lūgumu attiecībā uz gada otrās puses sēdēm dzirdēt par ieguldījumiem veselības aprūpes pakalpojumu pieejamībā un veselības paradumu vai veselības uzlabošanā iedzīvotājiem kontekstā ar diezgan

vērienīgiem Eiropas Struktūrfondu projektiem šajā jomā. Redzot pašu sākotnējo informāciju par struktūrfondu projektiem, varēja saprast, ka tie būs vērsti gan tieši uz iedzīvotājiem, kam ir visgrūtāk pieejama veselības aprūpe, gan uz tiem, kam ir visnepareizākie paradumi, gan uz pieejamību pašvaldībās. Komitejai būtu ļoti liela interese par to, kādi ir projektu mērķi, kas būs ieguvēji, cik tas maksā, kas apsaimnieko un kādos nolūkos.

Ē.Miķītis informē, ka Veselības ministrija plāno izmaiņas attiecībā uz teritoriālo iedalījumu, kas ir lietots statistisko datu iegūšanai, veidojot piemērotāko pieeju. Piesaka kolēģi Alisi Krūmiņu, kas sēdes laikā var sniegt informāciju par to, kas struktūrfondu jomā ir sākts, un apliecina iespēju sniegt informāciju par progresu šajos jautājumos uz rudenī.

A.Krūmiņa sniedz informāciju par struktūrfondu aktivitātēm valsts un pašvaldību līmenī specifiskā atbalsta mērķa 9.2.4. un 9.2.4.2. aktivitātes darbības ietvaros. Par darbības progresu no projektu puses piemērotāk būtu runāt rudens pusē. Ministru kabineta noteikumi paredz darba grupu izveidi, uz kurām arī tiks paredzētie dalībnieki aicināti. Atlase nav izsludināta 9.2.5. specifiskā atbalsta mērķa projektam, kas saistīts ar veselības reformas plānu, jo normatīvie akti paredz, ka tālākizglītības jautājumu un ārstu pieejamība reģionos tiek risināta, balstoties uz reformu plānā izdarītiem secinājumiem.

I.Alliks precizē, ka gaidāma ir informācija, kas liecinātu par izvēlēta darbības virziena pareizību, procesa lietderību.

I.Neimane komentē, ka darbā ar ilgstošajiem bezdarbniekiem un cilvēkiem ar invaliditāti vērojams, ka daļa atsākas piedalīties nodarbinātības pasākumos, jo nevēlas zaudēt trūcīgas personas statusu un ar to saistīto atbalstu, īpaši atlaides un atbalstu saistībā ar veselības aprūpi. Jādomā par sistēmas transformāciju, lai tāda situācija neveidotos.

I.Alliks norāda, ka Labklājības ministrija aicināja izteikt veselības jomas politikas veidotāju viedokli, vai atbalsta veselības pakalpojumu saņemšanā saistība ar trūcīgas personas statusu ir pareizais mehānisms, kuram būtu jādarbojas.

J.Felsbergs stāsta par vēstuli Veselības ministrijai, Pasaules Bankas pētījumu par veselības aprūpes jomu un jautā saistībā ar trūcīgas personas statusu, kādi uzlabojumi ir paredzēti Veselības ministrijai saistībā ar veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību. Jautā, kad tiks atjaunota kompensējamo zāļu valsts kompensējamā daļa pirmskrīzes līmenī.

Ē.Miķītis atbild, ka Veselības ministrija katru gadu prasa papildus finansējumu kompensācijas sistēmas finansēšanai. Pacientu skaits uz dzīvildzes, veselības aprūpes kvalitātes un jaunu saslimšanas gadījumu pamatā pieaug, un piešķirto līdzekļu apjoms ir nepietiekams, lai medikamentu kompensācijas sistēma darbotos pilnā apmērā kā pirmskrīzes periodā.

J.Felsbergs jautā par gultas dienas cenām, norādot, ka trūcīgiem iedzīvotājiem sanāk maksāt vairāk par veselības aprūpes pieejamību, nekā tas bija 2009.gadā.

Ē.Miķītis atbild, ka Veselības ministrija neplāno veikt pacienta iemaksu izmaiņas, jo iemaksas samazināšana nozīmē papildus izdevumus no Veselības ministrijas budžeta, savukārt pacienta iemaksu palielināšana, nozīmē izmaksu pieaugumu no iedzīvotāju puses.

J.Ferlsbergs apraksta situāciju ar zvaniem uz reģistratūru no iedzīvotājiem no lauku reģioniem no fiksēta numura un saistītajām izmaksām par telekomunikācijas pakalpojumiem. Jautā, kā šī situācija iet kopā ar nepieciešamību uzlabot veselības pieejamību trūcīgajam personām.

Ē.Miķītis atbild, ka, pirmkārt, pacientu reģistrāciju un informācijas saņemšanu organizē katra ārstniecības iestāde. Otrkārt, ir iespēja elektroniski pieteikties, un tad iestāde reģistrē un informē par to pacientu. Un atsevišķajās iestādēs ir automātiskie zvana atbildētāji, kas piefiksē, ka cilvēks ir zvanījis, un tad viņam atzvana.

Dz.Žilde informē, ka pārstāv ne tikai pensionārus, bet arī Eiropas pretnabadzības tikla organizāciju Latvijā. Apraksta situāciju, ka kompensējamā rehabilitācija ir cilvēkiem ar pirmās grupas invaliditāti un otrās grupas invaliditāti uz mūžu, sniedz piemēru, ka sievietei pēc 62 gadiem kompensācija tika atteikta un rehabilitācija ir jāmaksā no viņas trūcīgas pensijas. Šī situācija tiek vērtēta kā netaisnīga. Jautā, vai kaut ko ir domāts darīt un kā šo situāciju vērtē.

Ē.Miķītis skaidro, ka valsts apmaksā rehabilitācijas pakalpojumus pie noteiktajiem nosacījumiem, personas ar pirmās grupas invaliditāti ir atbrīvotas no pacienta iemaksas, citādi visu personu turpmāko ārstēšanos un to kompensāciju no valsts nosaka ārsts rehabilitologs atkarībā no izvēlētas rehabilitācijas programmas un izvēlēta plāna.

Notiek diskusija par situācijām, kurās tiek piemērota atbrīvošana no pacienta iemaksas, tai skaitā personām ar dažādām invaliditātes grupām, īpaši trūcīgajām personām, kurām nav līdzekļu pacienta līdzmaksājuma daļai, lai piekļūtu veselības aprūpes pakalpojumiem. Tiek akcentēta kvotu sistēmas un tās ierobežota fiksējuma ietekmē uz pakalpojumu pieejamību salīdzinājumā ar Lietuvu un Igauniju, nodokļu nomaksas ietekme uz situāciju, ka arī iespējama ietekme uz motivāciju esošajos apstākļos iegūt un saglabāt trūcīgas personas statusu.

4.

Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai (projekts). (Elīna Celmiņa)

Diskusijā piedalās: Elīna Celmiņa, Ingus Alliks, , Elīna Ālere-Fogele, Laine Zālīte, Pēteris Leiškalns, Jānis Felsbergs

I.Alliks aicina E.Celmiņu informēt klātesošos par Plānu minimālo ienākumu sistēmas pilnveidošanai 2018.-2020.gadam.

E.Celmiņa sniedz prezentāciju par politikas plānošanas dokumenta projektu „Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2018.-2020.gadam”.

P.Leiškalns komentē par iekavējušos valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta palielināšanu, kas tika paredzēta 2008.gadā, ko ietekmēja pensiju referendums. Norāda, ka plāna pasākumu norādītie līmeņi ir ekonomiski samērīgi, un plāns aktualizē būtiskus jautājumus, it īpaši kontekstā ar nodokļu pamatnostādņu reformu, kas ļautu pārvarēt paredzamas grūtības nākotnē. Akcentē, ka Labklājības ministrija vienmēr aicinājusi maksāt nodokļus, atbilstoši balstot sociālās drošības budžetu; plānā paredzētas izmaiņas uz minimālajām pensijām un valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu ir ar saspīestām līmeņu vērtībām, kas raisa bažas par motivāciju veikt sociālās iemaksas.

Tiek apspriesta plāna nosacījumu un paredzēto pasākumu ietekmē uz mērķa grupu pārstāvjiem, izmantojot konkrētus piemērus, norādot uz konkrētiem ieguvumiem un atbalsta uzlabošanas.

I.Alliks komentē, ka jau pie iepriekšējiem plānošanas dokumentiem sociālās drošības problēmas tika noskaidrotas, šobrīd ir aktuāls jautājums, vai ir papildus resursi plānā paredzēto uzlabojumu ieviešanai. Skaidro atbalsta sniegšanas nosacījumus un problemātiku, un to, ka plāns paredz atbalsta uzlabošanas noteiktajām mērķa grupām. Aicina *E.Celmiņu* sniegt komentāru par veiktajām mikrostimulācijām, kas ilustrēja plāna ietekmi uz iedzīvotāju ar viszemākajiem ienākumiem situāciju.

E.Celmiņa skaidro prognozēšanas metodoloģijas izmantošanu attiecībā uz plānā aktivitātēm. Prognozējamais rezultāts uzrāda uzlabojumus ģimenēm ar bērniem, jo viņi būs ieguvēji gan ģimenes valsts pabalsta ietekmē, gan trūcīgas personas ienākuma līmeņa maiņas ietekmē. Pasākumu, kas paredzēti pensionāru mērķa grupai, ietekme ir laba, taču šī grupa attiecībā pret kopējo pensionāru skaitu ir salīdzinoši maza, tāpēc kopēja ietekmē uz cilvēkiem pensijas vecumā šajā mikrosimulācijas modelī nevar uzrādīties kā ļoti ievērojama. Turklāt atbalstu saņems ne tikai pirmās kvintiles mājsaimniecības, bet arī ceturtās turīgas kvintiles mājsaimniecības, ja pensionārs dzīvo kopā ar citiem ģimenes locekļiem.

E.Celmiņa vērš uzmanību, ka plāns izstrādāts ar virzību uz pasākumu sabalansētību, jo minimālo ienākumu atbalsta līmeņu beznosacījumu celšana var darboties kā demotivators dalībai valsts ekonomikā un sociālo iemaksu veikšanai. Atsaucoties uz *P.Leiškalna* komentāru, norāda uz to ka atbalstam jābūt ar zināmu atstatumu tiem, kas ir kaut ko darījuši savas situācijas uzlabošanā, no tiem, kas nav neko darījuši, tāpēc atbalsta robežas jāvērtē ļoti piesardzīgi.

E.Celmiņa atbildot uz komentāru par to, ja valsts plāno noteiktu vienotu dzīvokļa pabalstu, tad valstij jānāk ar savu līdzfinansējumu, jo ir nabagākās un turīgākas pašvaldības, skaidro, ka, saprotot atšķirības pašvaldību finansiālajā nodrošinājumā, Labklājības ministrija nepiedāvā vienotu dzīvokļa pabalsta apmēru, bet priekšlikums paredz to, ka dzīvokļa pabalsta saturam, ietvertajām pozīcijām jeb tvērumam ir jābūt vienādam.

E.Ālere-Fogele, atsaucoties uz prezentācijā minēto tiesībsarga nosaukto personu īpatsvaru, kas ir pakļauti nabadzības riskam, un norādēm uz to, ka minimālo ienākumu atbalsts ir nepietiekams, jautā, kāpēc, ja 2014.gadā minimālā ienākuma līmenim tika paredzēti simts piecdesmit pieci eiro, tagad paredzot simts astoņdesmit astoņus eiro, notiek atkāpšanas no sākotnēja mērķa.

E.Celmiņa atbild, ka sākotnēja plāna koncepcija paredzēts aktivitāšu spektrs un apjoms ar kopīgi attiecināmo minimālā ienākuma līmeni simts piecdesmit piecu eiro apmērā nozīmēja izmaksas vairāk kā divi simti miljonu eiro apmērā, kas netika uzskatīt par samērīgu priekšlikumu. Tādējādi tika atrastas grupas, kas ir atbalstāmas vispirms, neatsakoties no turamākajiem soļiem nākotnē atbilstoši situācijai. Skaidro nabadzības riska robežas relativitāti un saikni ar turīgākas sabiedrības daļas ienākumiem, un noteiktas grupas atrašanās zem nabadzības riska robežas pat situācijā ar pieaugošajiem ienākumiem. Pie nabadzības riska robežas pie trīssimt eiro, ar esošajiem resursiem, nabadzību var samazināt, nevis pārcelt mērķa grupas pāri šai robežai.

J.Felsbergs jautā, ka cilvēkam ar divi simti piecdesmit eiro pensiju ar trīssdesmit gadu darba stāžu, būs 50% indeksācija, ja cilvēks ir piecdesmit gadus strādājis, viņam būs

70% indeksācija, kas veidos šiem cilvēkiem starpību trīs eiro apmērā. Jautā par tādas pieejas samērīgumu.

Notiek diskusija par plāna pasākumu finansiālo ietilpīgumu kontekstā ar pensijas apmēra jautājuma un citu sociālās drošības sistēmas jautājumu risināšanu, paturot uzmanībā nabadzības un sociālā taisnīguma aspektus.

J.Felsbergs prasa, kāpēc pie trūcīgas personas desmit raksturojumiem netiek ietverti veselības aprūpes pakalpojumi.

E.Celmiņa atbild, ka materiālās nenodrošinātības rādītāja pozīcijas ir vienādas visām divdesmit astoņām Eiropas Savienības dalībvalstīm atbilstoši panāktajai vienošanās, lai panāktu starpvalstu salīdzināmību.

5.

Aktuālā informācija par ESF projekta aktivitātēm². (Elīna Celmiņa)

Diskusijā piedalās: Elīna Celmiņa, Ingus Alliks, Dzinta Žilde, Jānis Felsbergs

E.Celmiņa sniedz informāciju par projektu, kura uzraudzība ir piestiprināta Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejai. Informē par noslēgto iepirkumu attiecībā uz “Ikgadēju nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējumu” un uzsāktu darbu, paredzamo komitejas iesaisti nodevumu vērtēšanā.

E.Celmiņa informē par “Jaunas metodoloģijas izstrāde iztikas minimuma patēriņa preču un pakalpojumu groza noteikšanai un tās aprobācija (izmēģinājumsprojekti)” iepirkuma konkursa rezultātiem, sniedzot iesniegta piedāvājuma noraidīšanas argumentācijas pamatojumu. Informē par turpmākām risinājuma perspektīvām aktivitātes izpildei.

Dz.Žilde jautā par to, kādam periodam ir paredzēts Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai.

E.Celmiņa skaidro plāna realizācijas periodu (2018.-2020.gads) un turpmāko sasaisti ar finansēšanas avotiem.

Dz.Žilde izsaka bažas, ka ar ienākumu palielināšanu mērķa grupām ienākumu līmeņu attiecība starp trūcīgajiem, maznodrošinātiem un citiem iedzīvotājiem nemainīsies.

E.Celmiņa skaidro atbalsta trūcīgajām personām nosacījumu ierobežojumus, jo darbaspējas vecuma iedzīvotājiem galvenais ienākums ir jāgūst ekonomikā. Norāda uz to, ka tas skar jautājumu darba devējiem par algu adekvātumu un kopējo valsts ekonomikas veselīgumu. Jo lielāki ienākumi darba tirgū nodrošinātu nabadzības samazināšanos, savādāk pat piecu simtu eiro apmērā noliktai atbalsta robežai nav iespējas atrast finansēšanas avotus, ja tādus nenodrošina iedzīvotāju ekonomiskā aktivitāte.

Dz.Žilde izsaka viedokli par nepieciešamību noteikt sadalījumu, kādā apmērā tiek piešķirti līdzekļi valsts pārvaldei, pašvaldībām un iedzīvotājiem, lai tiktu ievēroti taisnīguma principi.

² Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.1.specifiskā atbalsta mērķa “Paaugstināt sociālo dienestu darba efektivitāti un darbinieku profesionalitāti darbam ar riska situācijā esošām personām” 9.2.1.2.pasākums “Iekļaujoša darba tirgus un nabadzības risku pētījumi un monitorings”

E.Celmiņa skaidro valsts pārvaldes funkcionēšanas nosacījumus neatkarīgi no dažādu valstu lielumu, un norāda uz līdz ar to nesamērīgu lineāras mērīšanas piemērošanu, vērtējot valsts pārvaldes funkciju nodrošināšanu pēc valsts lieluma.

I.Alliks pateicas klātesošajiem par dalību.

Sēdes noslēgums 15.10.

Pielikumā sēdes materiāli:

1. Komitejas sēdes darba kārtība.
2. Prezentācija „Aktuālā informācija par Nodokļu politikas pamatnostādņem 2017.-2020.gadam”.
3. Prezentācija „Aktuālā informācija par veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām”
4. Prezentācija „Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai”.

Komitejas vadītājs

I.Alliks

Protokolēja

J.Kalēja